

Om selectie in gemengde rantsoenen te voorkomen, adviseert Agrifirm een andere aanpak van ruwvoerwinning. Met name op het gebied van gras zijn er nieuwe inzichten. De voerleverancier licht de adviezen toe in VeeteeltGRAS.

Het perfecte gras voor gemengd voeren

Gras en mais beide op 1 tot 2 centimeter hakselen, gras natter inkuilen en vanaf de derde snede standaard om de vier weken maaien. De nieuwste graswinningsadviezen van Agrifirm aan melkveehouders die gemengd voeren, mogen op z'n minst opmerkelijk worden genoemd.

Gras op 5 centimeter en mais op 0,6 tot 0,8 centimeter. Dat zijn de lengtes waarop een boer nu zijn ruwvoer meestal de kuil inrijdt. 'Maar voor gemengd voeren geldt: hoe homogener het product, hoe beter het mengt. Wij adviseren gelijke lengtes van beide gewassen. Dat betekent mais iets grover en het gras iets fijner inkuilen', zegt kenniscoördinator ruwvoerteelt Leo

Tjoonk van Agrifirm. 'Een lengte van 1 tot 2 centimeter voor beide gewassen is ideaal.'

Tjoonk zit aan tafel met collega-ruwvoerspecialist Arie van der Wal. Het gesprek gaat over hoe je gras zo perfect mogelijk kunt benutten in een gemengd rantsoen. Binnen Agrifirm is naar aanleiding van de introductie van TMR Constant (zie kader) gekeken naar de rol van ruw-

voer in gemengde rantsoenen. Op basis van onderzoek en praktijkervaringen is daar een aantal nieuwe adviezen uitgerold. 'Ons uitgangspunt is dat met een betere kwaliteit kuil minder krachtvoer nodig is in een gemengd rantsoen. Zo verbeter je de benutting van eigengeteeld ruwvoer en verminder je de kans op uitselcteren van krachtvoer en van pensverzuring', stelt Van der Wal.

Eerste snede in twee etappes maaien

Het ene na het andere nieuwe inzicht rolt tijdens het gesprek over tafel. 'Veehouders in Nederland kuilen echt te droog in', zegt Van der Wal. Hij vindt de veldperiode bijna standaard te lang. 'Kuilen met drogestofpercentages van boven de 50 zijn geen uitzondering.' Hij adviseert melkveehouders om het gras binnen 24 uur in te kuilen. De praktijk is weerbarstig: melkveehouders maaien volledige snedes op hetzelfde moment eraf. Maar vaak schiet de capaciteit tekort om alles binnen 24 uur onder zeil te krijgen. Om te voorkomen dat gras te droog wordt ingekuuld, adviseert Van der Wal boeren om in twee etappes van tweemaal 24 uur te maaien. 'Dat komt de kwaliteit van het gras ten goede.' Het optimum van droge stof aan kuilen ligt in algemene zin wat Tjoonk betreft tussen de 35 en 40 procent.

Het gras in een gemengd rantsoen mag van Tjoonk en Van der Wal nog wel een tikkeltje natter de kuil in. Ze adviseren een streefwaarde tussen de 33 en 36 procent droge stof in het totale gemengde rantsoen. 'Natter ingekuuld gras mengt beter en er hoeft tijdens het mengen minder water bij', zegt Van der Wal. Hij stelt dat van nature aanwezig vocht beter is dan toegevoegd vocht. 'Omdat van nature aanwezig vocht minder snel verdampt aan het voerhek, wat de kans op selectie kleiner maakt.' Jong maaien is het volgende advies van de twee ruwvoerspecialisten. Tjoonk adviseert de eerste snede gras voor gemengde rantsoenen te maaien op 3000, maximaal 3500

kilo droge stof. Voor de snedes die nu nog van het land moeten komen, luidt het advies: standaard om de vier weken maaien. 'Vanaf de derde snede maaien op 1500 kilo droge stof is helemaal prima.' Van der Wal knikt. 'Voederwaarde is belangrijker geworden dan maximale drogestofopbrengst. Die staat met de ruwvoerverschotten van tegenwoordig vaak toch maar weg te kwijnen.' Tjoonk erkent dat de genoemde getallen een wezenlijke aanscherping zijn van het advies. 'Maar de tijden veranderen. Het is op tal van fronten goed voor melkveehouders dat er veel eiwit en energie van eigen land komt. Daarbij past vroeger maaien. Jong maaien betekent kwaliteit en voederwaarde.'

1000 vem-kuil zonder structuur

Van der Wal vult Tjoonk aan: 'De graskwaliteit verhogen van 900 naar 950 vem levert een boer meer op dan voerbieten gaan telen als krachtvoervervanger. 'Als je mengvoer wilt besparen, is de smakelijkheid en voederwaarde omhoogbrengen dé weg.'

Over smakelijkheid gesproken: broei is de grootste bedreiger van een smakelijk gemengd rantsoen. Van der Wal adviseert om die reden vaker de combinatie conserveringsmiddel-broeiremmers in te zetten. Ook adviseert hij boeren om goed te letten op voersnelheid. 'In de zomer is minimaal 2 meter per week de stelregel. In de winter kun je toe met 1,5 meter per week.' Hij tipt in deze het afvlakken en dus het langer maken van de rijkkuilen, in combinatie met het toedekken van de graskuil met een vochtig mengvoer, bijvoorbeeld Proti+. 'Zo houd je voldoende voersnelheid en verbeter je de smakelijkheid. Tegelijkertijd voeg je plak toe, wat ontmenging in het gemengde rantsoen tegengaat.'

Uit het gesprek komt duidelijk naar voren dat gemengd voeren een vak op zich is. Selectie ligt voortdurend op de loer. 'Op meer dan de helft van de melkveebedrijven die gemengd voeren, is de selectie aan het voerhek nog steeds te groot', zegt Van der Wal. 'Pensverzuring, een wisselende melkproductie en een lagere voerefficiëntie zijn dan ineens heel dichtbij. Om die selectie uit te bannen is een goed gemengd en homogeen rantsoen noodzaak.'

De sleutel ligt volgens hem bij een nauwkeurige ruwvoerwinning, met de nieuwe adviezen als leidraad. 'Als de basis, het ruwvoer, op de juiste manier het rantsoen ingaat, gaat het mengen veel gemakkelijker. Dan durven wij een graskuil van 1000 vem in een gemengd rantsoen zonder extra structuuraanvulling best te adviseren. Meer kilo's ruwvoer met minder structuur per kilo geeft namelijk óók voldoende structuur in totaal.' |

Homogeen gemengd rantsoen met TMR Constant

Agrifirm introduceert TMR Constant om de kwaliteit van gemengd voeren naar een hoger niveau te tillen. Protocollair werken, een vaste volgorde van laden en voeren, een natter gemengd rantsoen en optimalisatie van het mengresultaat van de voermengwagen zijn speerpunten van het concept. Om de benutting in gemengde rantsoenen te optimaliseren worden ook hogere eisen gesteld aan het ruwvoer. In het julinummer van Veeteelt staat een uitgebreide uitleg over het nieuwe concept voor gemengd voeren.